

**ACADEMIA DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI
SECȚIA ȘTIINȚE ALE VIEȚII**

Bd. Ștefan cel Mare 1
MD-2001, Chișinău, Republica Moldova
Tel/Fax: /373-22/ 27-24-53,
/373-22/ 27-07-57
E-mail: ssv.asm.md@gmail.com,
sectiamed@asm.md, ssagricola@rambler.ru

**ACADEMY OF SCIENCES
OF MOLDOVA
SECTION LIFE SCIENCES**

Ștefan cel Mare Ave., 1
MD-2001 Chisinau, Republic of Moldova
Tel/Fax: /373-22/ 27-24-53,
/373-22/ 27-07-57
E-mail: ssv.academia@gmail.com,
sectiamed@asm.md, ssagricola@rambler.ru

AVIZUL CONSULTATIV AL SECȚIEI ȘTIINȚE ALE VIEȚII A AȘM

asupra raportului științific din cadrul Programului de Stat 20.80009.5107.20 "Managementul potențialului genetic și a producțiilor animalelor de rasă reproduse și exploatate în condițiile pedoclimaterice ale Republica Moldova", director de proiect: Dr. MAȘNER Oleg, Prioritatea II. Agricultură durabilă, securitate alimentară și siguranța alimentelor, Institutul Științifico-Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară, pentru anii 2020-2023, perfectat în baza audierii raportului și a concluziilor experților confidențiali (Adunarea Generală a Secției Nr.2 din 19 februarie 2024)

1. Atingerea scopului, obiectivelor și rezultatelor declarate în propunerea de proiect în corelare cu cele obținute după implementarea proiectului

Cercetările științifice și rezultatele obținute pentru perioada 2020-2023 sunt pe deplin în concordanță cu scopurile și obiectivele declarate ale proiectului propus. Astfel, toate au fost implementate cu succes. Scopul proiectului pentru toată perioada de implementare a proiectului s-a realizat prin asigurarea reproducției dirijate, selecției sistemice și direcționate în efectivele de animale, identificarea, promovarea și utilizarea raselor de animale agricole cu o productivitate sporită și potențial adaptiv înalt, elaborarea măsurilor eficiente și științific argumentate, pentru condițiile republicii, privind valorificarea potențialului productiv al animalelor agricole crescute pentru asigurarea competitivității producției obținute. Rezultatele obținute ale cercetărilor corelează cu rezultatele declarate în propunerea de proiect și cu rezultatele planificate. Așadar, s-a efectuat marcarea genetică și imunologică a genotipurilor performante pentru creșterea și exploatarea, selectarea mamelor producătoare de tauri de rasa Holstein, Simental și Jersey și testarea performanțelor genetice a vacilor-mame; testarea fenotipică și genotipică a formelor parentale de ovine și caprine și evaluarea performanțelor de producție a efectivelor reproductive; aprecierea și evaluarea capacităților de creștere a diferitor rase de porcine și găini în Republica Moldova; reproducerea nucleelor de selecție a efectivelor de animale.

2. Diseminarea rezultatelor obținute

În cadrul proiectului 2020-2023 pe baza rezultatelor obținute au fost elaborate și editate în total 138 de publicații științifice, inclusiv: 16 articole cu impact Factor (WOS și Scopus), 5 monografii, 17 produse ale cercetării științifice (recomandări, instrucțiuni), 42 articole în reviste și culegeri recunoscute peste hotare și alte publicații științifice. Diseminarea rezultatelor cercetărilor s-a produs prin intermediul informației prezentate la subcapitolul - atlase, hărți, albume, cataloage, tabele etc. – în care sunt incluse 16 publicații. Manifestări științifice internaționale – 9; comunicări orale (prezentări power point)- 5; promovarea rezultatelor cercetărilor obținute în

proiect în mass-media – 6; articole de popularizare a științei – 5; vizite, seminare, participări, altele – 15, etc.

3. Valoarea socio-economică a rezultatelor obținute (brevete de invenție, alte forme de proprietate intelectuală, materializarea rezultatelor, perspective de implementare

Valoarea socio-economică a cercetărilor proiectului este exprimată, în ansamblu, în menținerea și utilizarea fondului genetic al raselor de animale agricole omologate în condiții pedoclimaterice deosebite ale republicii și aplicarea realizării potențialului productiv și genetic al acestora, precum și constă în contribuțiile aduse securității alimentare naționale. Astfel, creșterea cantitativă și calitativă a producțiilor de origine animală autohtone și menținerea bazei autohtone a animalelor de prăsilă; crearea nucleelor de selecție în cadrul fermelor de prăsilă și ameliorarea potențialului genetic de productivitate al animalelor, valorificând calitățile combinative la diverse încrucișări și capacitățile de asigurare a rezistenței la condițiile de exploatare a creșterii și exploatării industriale. Rezultatele cercetărilor privind randamentul de reproducție a animalelor agricole contribuie la menținerea funcționalității genetice și productive a populațiilor prin accelerarea ritmului de ameliorare a raselor de animale și asigurarea variabilității optime a șeptelilor de animale autohtone. A fost depusă o cerere de brevet și obținute 7 brevete de invenții. Membrii proiectului au participat la Saloane internaționale de invenție fiind obținute 33 medalii, inclusiv 19 medalii de aur, 9 medalii de argint, 2 medalii de bronz, 2 premii speciale și diplome de excelență.

4. Participarea tinerilor în proiect, pregătirea cercetătorilor în cadrul proiectului prin doctorat/postdoctorat.

Ponderea tinerilor din numărul al executorilor, conform contractului de finanțare constituie în anul: 2020 – 24,1 - 26,9%; 2021 – 27,6 – 26,7%, 2022 – 26,6 - 26,6%, 2023 – 26,6 - 26,6%.

Astfel, în perioada precizată, ponderea tinerilor a îndeplinit cerințele minime (20%). Pregătirea cercetătorilor în cadrul etapei prin doctorat s-a realizat prin susținerea a două teze de doctorat, 3 teze de Master și teze de licență la profilurile Zootehnie și Biotehnologii agricole.

Punctajul mediu acordat: 29,0

Concluzii și recomandări:

Cercetările proiectului elucidează argumentat necesitatea implementării rezultatelor obținute cu privire la nucleele de selecție create în populațiile de animale, care au fost marcate și genetic permit producerea descendenților cu performanțe productive și adaptive superioare; la menținerea raselor autohtone de ovine pentru lapte sau carne prin reproducție dirijată și controlată a populațiilor, care este rezultată din încrucișări genotipice combinative; la dezvoltarea fondului genetic de suine prin crearea nucleelor maternelor și paternelor de selecție și elaborarea schemelor de hibridare prin însămânțări artificiale; la încrucișarea intraracială a găinilor cu efect de autosexare și parametri de creștere a productivității; la schema avantajoasă pentru tratarea endometritei cronice catarale la vacile în lactație, bazată pe plante medicinale și preparate tisulare, cu excluderea toxicității și a influenței negative asupra organismului.

Se propune calificativul general: Foarte bine

Raport aprobat

Conducător al
Secției Științe ale Vieții
acad.

Eva Gudumac

Secretar Științific al Secției
Dr.

Gabriela Romanciuc